Gemeente WATERLAND

INFORMATIE RAAD-DOCUMENT GEMEENTE WATERLAND

Nummer	: 365-62
Onderwerp	: het plaatsen van antennemast(en) in Ilpendam
Portefeuillehouder	: Ton van Nieuwkerk
Contactpersoon	: Team ruimtelijke ordening
Datum	: 28 maart 2023

Kennisnemen van
ons voorstel om een positieve grondhouding in te nemen om in Ilpendam te kiezen voor één antennemast van 40 meter in plaats van drie antennemasten van 25 meter.

Inleiding
Al geruime tijd is sprake van slechte dekking en capaciteit van mobiele communicatie in Ilpendam. Afgelopen jaren zijn er verschillende verzoeken tot vooroverleg en aanvragen ingediend door mobiele providers om binnen de kern Ilpendam nieuwe antennemasten te plaatsen.

Operators hebben vanuit de Rijksoverheid de verplichting opgelegd gekregen om 98% dekking per gemeente te garanderen met een bepaalde internetsnelheid. Op dit moment ligt de dekking en internetsnelheid in Ilpendam tussen de 70 en 75% en de verwachting is dat dit nog verder verslechtert als er niets verandert aan de huidige opzet van de telecomantennes.

Op dit moment zijn er twee antenne-opstelpunten in Ilpendam. Eén opstelpunt is gevestigd in een hoogspanningsmast aan de Hofweg. Het tweede opstelpunt betreft een buismast van ongeveer 20 meter die is gevestigd op het bedrijventerrein aan Dorpsstraat 81-A. Zowel de providers die op dit moment antennes hebben in de hoogspanningsmast als de provider die gebruikmaakt van de buismast aan de Dorpsstraat hebben een verzoek tot vooroverleg ingediend om de antennes in een nieuwe mast te realiseren.

Opties
De providers kunnen niet alleen, zonder hulp, voldoen aan deze dekkingsplicht. Samen met gemeenten stellen zij ieder jaar een plaatsingsplan op, waarin wordt gekeken naar aandachtsgebieden. Samen wijzen zij zoekgebieden aan waar nieuwe antenne-installaties kunnen worden gerealiseerd. In 2022 is geheel Ilpendam aangewezen als zoekgebied (zie bijlage 1), omdat nieuwe installaties nodig zijn om aan de dekkingsplicht te voldoen en de inwoners van Ilpendam gebruik te kunnen laten maken van het 5G-netwerk.

De gemeente kijkt dus samen met de providers naar oplossingen voor de slechte dekking en capaciteit in Ilpendam. Er is een aantal opties waarvoor gekozen kan worden:

1. telecomantennes in hoogspanningsmasten houden/realiseren;
2. het plaatsen van drie nieuwe antennemasten van ieder 25 meter;
3. het vervangen van de huidige telecommast aan Dorpsstraat 81-A te Ilpendam (op het bedrijventerrein van Dekker) voor een nieuwe antennemast van 40 meter.

Optie 1: Telecomantennes in hoogspanningsmasten
De telecomantennes zijn de laatste jaren steeds groter en steeds zwaarder geworden om de behoefte van de gebruikers tegemoet te komen. De hoogspanningsmasten kunnen in veel gevallen de nieuwe zware antennes niet dragen. Bovendien moet in sommige gevallen de stroom van de hoogspanningsmast worden uitgezet als er onderhoud nodig is aan de antennes. Om ervoor te zorgen dat de stroom niet te vaak uit wordt gezet, zit hier een heel strakke planning aan verbonden die de providers vaak noopt tot lang achterstallig onderhoud. De providers die nu nog antennes in de hoogspanningsmast hebben, vinden deze situatie onwerkbaar en zoeken daarom naar een alternatief. Optie 1 leidt niet tot een oplossing van het probleem van slechte dekking en capaciteit in Ilpendam en valt daarom af.

Optie 2: drie nieuwe antennemasten van ieder 25 meter
Met het plaatsen van één of twee antennemasten van 25 meter wordt het dekkings- en capaciteitsprobleem in Ilpendam niet opgelost. Er zijn drie providers die antennes moeten plaatsen. Als er één of twee masten van 25 meter worden gerealiseerd, betekent dit dat er meerdere providers op één mast aangesloten moeten worden. Dit kan alleen als de antennes van de ene provider *onder* die van de andere provider hangen. Er gelden hiervoor vaste voorschriften die voorschrijven dat de verschillende antennes op voldoende afstand van elkaar worden aangebracht. Bij een mast van 25 meter betekent dit dat de antennes van de onderste provider op een hoogte van maximaal 20 meter worden gehangen. Op deze hoogte kan er onvoldoende dekking, capaciteit en internetsnelheid worden gegarandeerd, waardoor de providers hier geen gebruik van kunnen maken. Iedere provider heeft in dat geval zijn eigen mast nodig, waardoor er drie masten van 25 meter gerealiseerd moeten worden. Een van die masten kan worden gerealiseerd op het bedrijventerrein aan Dorpsstraat 81-A, de andere twee moeten naar alle waarschijnlijkheid worden gerealiseerd nabij de voetbalvelden aan de Lepelaarstraat.

De optie om voor drie antennemasten van 25 meter te kiezen heeft twee voordelen:
Voordeel 1: met het plaatsen van masten van 25 meter wordt uitvoering gegeven aan de motie 365-09 van 31 januari 2019
In 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarbij zij het college verzoekt om alleen nog masten tot een maximale hoogte van 25 meter toe te staan in Ilpendam. Als we kiezen voor optie 2 wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

Voordeel 2: masten van 25 meter hebben minder impact op de doorzichten in het gebied en het landschap
Een mast van 25 meter is minder hoog, waardoor deze gemakkelijker opgaat in de omgeving dan een mast van 40 meter. Door omstaande bomen en hoge gebouwen valt een mast van 25 meter minder op en zal het voor een minder grote verstoring zorgen in het landschap en voor de doorzichtlijnen.

Optie 3: het plaatsen van één nieuwe mast van 40 meter
De optie om te kiezen voor één mast van 40 meter heeft vier voordelen:
Voordeel 1: bij een mast van 40 meter is er minder kans op dempingsverlies en blokkade van signalen
In Nederland is de gemiddelde antennemast 40 meter hoog en de antennes zijn hier zoveel mogelijk op ingericht. Bij uitzondering worden lagere masten gerealiseerd, maar dit brengt wel risico's met zich mee. Een antenne heeft het liefst vrij zicht. Iedere doorbreking van dit vrije zicht door bijvoorbeeld hoge gebouwen, bomen, kerktorens of lichtmasten zorgt ervoor dat de werking ervan wordt afgeremd. Een mast van 40 meter valt wel meer op in het landschap, maar er is er minder kans op dempingsverlies en blokkade van signalen door doorbrekingen van het vrije zicht dan bij masten van 25 meter. Bovendien heeft een mast van 40 meter een open karkater, terwijl een buismast van 25 meter een massieve buis is. In bijlage 2 zijn voorbeelden opgenomen van de verschillende masten.

Voordeel 2: een mast van 40 meter is toekomstbestendiger dan masten van 25 meter
Als in de toekomst het aantal dataverkeersbewegingen toeneemt, omdat meer mensen vaker gebruik gaan maken van 4G of 5G, dan kan dit beter worden opgevangen met een mast van 40 meter dan met masten van 25 meter. Op dit moment is bijvoorbeeld op de locatie Dorpsstraat 81-A een mast van minimaal 30 meter vereist om verbinding met het 5G-netwerk mogelijk te maken voor inwoners van Ilpendam.

Voordeel 3: een geschikte locatie voor een mast van 40 meter is aanwezig
De mast van 40 meter kan worden gerealiseerd op het bedrijventerrein aan de locatie Dorpsstraat 81-A. Het bedrijventerrein ligt aan de buitenrand van de kern Ilpendam, buiten de bebouwde kom, langs de provinciale weg. Er zijn geen woningen in de directe nabijheid die uitkijken op de te realiseren antennemast. Bovendien is door de inwoners en de dorpsraad naar deze specifieke locatie verwezen toen in 2019 het verzoek voor het plaatsen van een mast van 40 meter op de voetbalvelden aan de Lepelaarstraat werd afgewezen.

Voordeel 4: door het plaatsen van één mast van 40 meter wordt sitesharing mogelijk gemaakt
Alle drie de providers kunnen hun antennes plaatsen in dezelfde mast, onder elkaar, met voldoende capaciteit en internetsnelheid. Er is een wettelijke verplichting voor providers om aan sitesharing te doen als dit mogelijk is. Hierdoor is er maar één mast nodig in Ilpendam.

Het plaatsen van een mast van 40 meter op de voorgestelde locatie voldoet aan alle 8 onderdelen van het geldende beleid
Volgens de 'Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Waterland houdende regels omtrent plaatsing antenne-installaties in de gemeente Waterland' (hierna: de Beleidsregel) kan van het bestemmingsplan worden afgeweken als aan een achttal vereisten wordt voldaan. Vereisten zijn o.a. of sprake is van beschermd stads- of dorpsgezicht, of er in de omgeving hoge gebouwen of andere bouwwerken aanwezig zijn en of het gebied is aangewezen als zoekgebied in het plaatsingsplan. Het plan voldoet aan alle vereisten uit de Beleidsregel, waardoor afwijken van het Bestemmingsplan mogelijk is. Het afwijken van het Bestemmingsplan kan met een buitenplanse (kruimel)afwijking op grond van artikel 4 onderdeel 5 van bijlage II Besluit Omgevingsrecht (Bor).

Reactie van de dorpsraad
We hebben de dorpsraad van Ilpendam in een vroeg stadium in de gelegenheid gesteld om mee te denken en een mening te vormen over de hierboven genoemde opties. Op 31 januari 2023 heeft een informatieavond plaatsgevonden voor de gemeenteraad en een afvaardiging van de dorpsraad waarbij een presentatie is gegeven door het onafhankelijke Rijksantennebureau. Tijdens die avond is ingegaan op wetten en regelgeving, straling, gezondheidsrisico's en zijn de gebiedsspecifieke omstandigheden toegelicht. Naar aanleiding van deze avond is de dorpsraad in de gelegenheid gesteld om een voorkeur uit te spreken voor optie 2 of optie 3.

In hun reactie heeft de dorpsraad aangegeven op dit moment geen goed beeld te hebben van het draagvlak binnen de samenleving van Ilpendam voor één van de genoemde opties. Zij geven dus geen voorkeur aan.

Wel geven zij aan dat gezien de motie van de gemeenteraad waarin wordt verzocht geen masten hoger dan 25 meter te realiseren, zij meer weerstand verwachten tegen een mast van 40 meter dan een of meerdere van 25 meter. Dit zou in het voordeel spreken voor optie 2. De dorpsraad verwacht tegelijkertijd ook dat er hoe dan ook bezwaar zal worden gemaakt tegen nieuwe antennemasten, in welke vorm dan ook. Indien de nieuwe mast(en) voldoet aan de stralingswetgeving van de overheid, de bezwaren zich zullen beperken tot de hoogte en de locatie. Dat is in het voordeel van optie 3, omdat er dan immers maar één keer rekening gehouden moet worden op bezwaren in plaats van drie keer.

Voorstel college – afwijken van de motie
Er moet een keuze worden gemaakt tussen optie 2 en optie 3. Wij halen uit het bovenstaande dat er meer voordelen zijn voor optie 3 dan voor optie 2 en ook dat deze voordelen zwaarder wegen. Met name de beste garantie op het daadwerkelijk oplossen van het huidige dekkings- en capaciteitsprobleem in Ilpendam bij optie 3 is daarbij doorslaggevend geweest. Ons voorstel is daarom om een positieve grondhouding in te nemen ten aanzien van het verzoek om vooroverleg voor het plaatsen van een antennemast van 40 meter aan Dorpsstraat 81-A in Ilpendam en daarmee optie 3 verder uit te werken.

Wij zijn ons ervan bewust dat wij hiermee afwijken van een eerder door uw raad aangenomen motie met kenmerk 365-09 van 31 januari 2019. In het licht van de bovengenoemde punten zien wij hier voldoende aanleiding toe.

Bovendien kan er met betrekking tot het afwijken van de motie nog het volgende worden aangedragen:
- *De situatie en de locatie zijn anders dan die waar de motie op zag*

Deze motie is aangenomen naar aanleiding van een verzoek om vooroverleg voor het plaatsen van een antennemast op een andere locatie, namelijk bij het voetbalveld aan de Lepelaarstraat. Er was veel verzet tegen deze mast vanuit omwonenden en zij wezen destijds op de mogelijkheid om de antennemast op het bedrijventerrein te vervangen, de nu voorgestelde locatie.
- *Er zijn nieuwe inzichten*

Op het moment dat de motie werd aangenomen was nog niet veel informatie beschikbaar over het nieuwe 5G-netwerk en werd ervan uitgegaan dat goede capaciteit en dekking ook lager bij de grond gerealiseerd konden worden. Inmiddels is bekend dat ook het 5G-netwerk gebruik maakt van lage frequenties. Deze lage frequenties hebben een breed bereik en kunnen daarom het beste zo hoog mogelijk worden opgesteld.
Bovendien waren destijds de grootste zorgen over eventuele gezondheidsrisico's. Inmiddels is gebleken dat een antennemast van 25 meter of van 40 meter geen aantoonbare gezondheidsrisico's met zich meebrengt.

Vervolgproces
Mocht dit RID u niet overtuigen van de wenselijkheid om van de motie af te wijken, dan verzoeken wij u om dit RID te agenderen voor de eerstvolgende raadsvergadering. Als uw raad het eens is met ons voorstel om verder te gaan met één mast van 40 meter (optie 3) dan informeren wij de initiatiefnemer dat wij bereid zijn om – onder voorwaarden – medewerking te verlenen aan het plan. Mocht uw raad willen vasthouden aan de motie, dan zullen wij uiteraard alsnog uitvoering geven aan uw wens om tot drie masten van ieder 25 meter (optie 2) over te gaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlagen bij dit document:
1. Plaatsingsplan
2. Voorbeelden 40 meter en 25 meter masten